

Písemná příprava k 10. 12. 2015

Současná environmentální filosofie (postmoderna & ekofenomenologie)

I. Abram, D.: Neviditelný svět

Proč Abram poukazuje na různé podoby neviditelnosti, se kterými se můžeme setkat?

Na různé podoby neviditelnosti (konkrétně: „odvrácená strana věcí, vnitřek věcí a prostředí mezi nimi“) poukazuje proto, že se v nich ukrývá určitá hloubka, která nám – našemu zraku - ale zůstává skryta. To, co se odehrává v neviditelné dimenzi, je nezbytné pro chod námi viditelné dimenze (př. lidský organismus – člověk nevidí do svých útrob). Tyto neviditelné sféry se vzájemně ovlivňují, ačkoliv nám zůstávají skryty – jsou velmi důležité, je potřeba si je uvědomovat, vnímat je, vědět o jejich existenci. Právě naše vnímání věcí kolem nás je vždy zprostředkováváno těmito neviditelnostmi.

Jak se staví k možnosti poznat svět a věci v něm?

Kritizuje dosavadní přístup lidí ke svému okolí, protože se odloučili od tělesné země. Za nutnost považuje probudit se z tohoto dlouhotrvajícího klamu odloučení a znovu tak objevit, že, jako lidé, jsme součástí – dokonce uvnitř – dýchajícího těla světa. Měli bychom se začít zabývat krajinou kolem nás jako pozorní účastníci jejího rozsáhlého života a nechat se ve svých činech poučit ostatními účastníky - jinými bytostmi - jejichž vnímání je bohatě provázané s naším vlastním vnímáním, a tím se otevřít hlasům ticha

Poukazuje na problém, kdy „hovořící já vede vnitřní dialog se svými vlastními slovy, verbální myšlenky podněcují a pak spouštějí další myšlenky, stále dokola, až se nakonec staneme netečnými vůči dotekům větru na naši kůži.“ Právě proto vznáší požadavek na učení se novému způsobu řeči – aneb jak mluvit ve větším souladu s našimi zvířecími smysly.

Vysvětlete proč ne/souhlasíte s jeho postojem a argumentací.

S jeho argumentací souhlasím. Také si myslím, že je třeba „méně mluvit, a naopak více myslet.“ To je případně právě pro dnešní dobu, kdy se civilizovaná společnost neustále mění vlivem „tempa“ naší doby, které vytváří spoustu tlaků a stresu, takže se často jedinci jen těžko hledá byt' jen chvíle pro zamyšlení. Právě při vši té zaměstnanosti a neustálém mluvení lidem unikají mnohé oku neviditelné souvislosti, nad kterými je třeba se pozastavit a vnímat je, přemýšlet nad nimi.

V rámci tohoto tématu si vzpomínám, že jsem zaznamenala snahu veganského aktivisty Jamese Aspeyho poukázat na tento problém – konkrétně v souvislosti ve vztahu lidem ke zvířatům - tím, že se rozhodl po celý rok mlčet. Celých 365 dní záměrně nepronesl ani slovo, aby poukázal na soucit se zvířaty. Při popisu toho, co ho k tomu vedlo, uvádí, že: „*Stal jsem se němým, protože ona jsou němá. To jsem si myslel. Pak mi ale došlo, že nemá vůbec nejsou. Pláčou bolestí, křičí hrůzou. Používají své hlasy, aby nám řekla, že trpí. Ale problémem je, že neposloucháme, protože mají křídla místo rukou, mají srst, jsou jiného druhu, takže jejich*

utrpení nebereme vážně. Udělal jsem to, aby se o nich zvýšilo povědomí...“¹

Zdroj:

Abram, D. 2008. *Neviditelný svět*. In Abram, D. 2008. *Procitnutí do živé země*. Nymburk: OPS, s. 77–93.

II. Vogel, S.: Why ‚Nature‘ Has No Place in Environmental Philosophy

Souhlasíte s Vogelovým tvrzením, že bychom měli opustit pojem „příroda“ a koncepty s ním spojené (postoj argumentujte)?

Vogelovo tvrzení, že bychom měli opustit pojem „příroda“ a koncepty s ním spojené, opírá o mnoho pádných argumentů, které mi připadají dobře propracované. Jestliže se začínají objevovat různá, odlišná pojetí tohoto pojmu, pak se mi zdá zavedení nového pojmu jako vhodné. Jak ve svém díle podrobněji rozpracovává, objevuje se několik konceptů, které by mohly odpovídat pojmu „příroda“, ale jsou od sebe podstatně odlišné, proto by se mohl každý z konceptů charakterizovat jiným, příznačnějším, výstižnějším způsobem, který by vystihoval faktickou skutečnost. Nedošlo by tak k nedorozuměním, která mohou být způsobována odlišnými představami každého jedince o daném pojmu. Každý může mít k danému slovnímu vyjádření zafixovanou jinou představu o pojmu, což závisí na mnoha faktorech – např. informovanosti. Opuštění pojmu „příroda“ a vytvoření pojmů nových by tak kromě usnadnění pochopení faktické skutečnosti vedlo k větší informovanosti veřejnosti o tom, že se náš vztah k přírodě opravdu změnil – a to negativně.

Znáte nějaký jiný koncept přírody, než ty, které Vogel rozebírá?

Nevím, do jaké míry lze následující myšlenka být označena za určitý koncept, ale v současné době je příroda využívána jako prostředek k dosažení ekonomických potřeb. Nehledí se na negativní dopady, které bezmezné vykořisťování přírody přináší. Příroda má hodnotu pouze v případě, že je ekonomicky využitelná – má nějaký ekonomický potenciál.

Zdroj:

Vogel, S. 2011. *Why 'Nature' Has No Place in Environmental Philosophy*. In Kaebnick, G.E. (ed.) *The Ideal of Nature: Debates About Biotechnology and the Environment*. Baltimore: John Hopkins University Press, s. 84–97.

¹ <http://soucitne.cz/muz-ktery-rok-mlcel-aby-podporil-soucit-se-zviraty>